HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)

5 septembrie 2019*

„Trimitere preliminară – Directiva 2008/48/CE – Protecția consumatorilor – Credit pentru consumatori – Articolul 10 alineatul (2) literele (h) și (i) și alineatul (3) – Informații care trebuie menționate în contract – Legislație națională care prevede obligația de a preciza pentru fiecare plată repartizarea între rambursarea capitalului, dobânzi și costuri”

În cauza C-331/18,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Krajský súd v Prešove (Curtea Regională din Prešov, Slovacia), prin decizia din 5 aprilie 2018, primită de Curte la 22 mai 2018, în procedura

TE

împotriva

Pohotovosť s. r. o.,

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din doamna C. Toader, președintă de cameră, și domnii A. Rosas și M. Safjan (raportor), judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Pohotovosť s. r. o., de J. Fuchs;

– pentru guvernul slovac, de B. Ricziová, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de A. Tokár, de G. Goddin și de C. Valero, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatei generale,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: slovaca.

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 10 alineatul (2) literele (h) și (i) și alineatul (3) din Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului (JO 2008, L 133, p. 66, rectificări în JO 2009, L 207, p. 14, în JO 2010, L 199, p. 40, în JO 2011, L 234, p. 46, și în JO 2015, L 36, p. 15).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între TE, pe de o parte, și Pohotovosť s. r. o., pe de altă parte, în legătură cu răspunderea acesteia din urmă pentru că a omis să precizeze, într-un contract de credit, detalierea fiecărei rambursări între amortizarea de capital, dobânzi și, dacă este cazul, costurile suplimentare ale creditului.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Considerentele (9), (19), (30) și (31) ale Directivei 2008/48 au următorul cuprins:

„(9) O armonizare completă este necesară pentru a se asigura tuturor consumatorilor din Comunitate un nivel ridicat și echivalent de protecție a intereselor lor și pentru crearea unei veritabile piețe interne. În consecință, nu ar trebui să li se permită statelor membre să mențină sau să introducă alte dispoziții de drept intern decât cele prevăzute de prezenta directivă. Cu toate acestea, o astfel de limitare nu ar trebui să se aplice decât în cazul dispozițiilor armonizate din prezenta directivă. Când astfel de dispoziții armonizate nu există, statele membre ar trebui să dispună în continuare de libertatea de a menține sau introduce dispoziții legale naționale. […]

[…]

(19) Pentru a putea lua decizii în deplină cunoștință de cauză, consumatorii ar trebui să primească, înaintea încheierii contractului de credit, informații adecvate, pe care consumatorul le poate lua cu el și [poate] reflecta asupra lor, cu privire la condițiile și costul creditului, precum și la obligațiile care [îi] revin. […]

[…]

(30) Prezenta directivă nu reglementează aspectele de legislație contractuală privind valabilitatea contractelor de credit. Prin urmare, în acest domeniu, statele membre pot menține sau introduce dispoziții naționale în conformitate cu legislația comunitară. Statele membre pot reglementa regimul juridic al ofertei de încheiere a contractului de credit, în special în ceea ce privește momentul prezentării acesteia și termenul pe parcursul căruia aceasta are forță obligatorie pentru creditor. În cazul în care o asemenea ofertă este propusă în același timp cu acordarea informațiilor precontractuale prevăzute de prezenta directivă, aceasta ar trebui propusă, ca orice informație suplimentară pe care creditorul ar dori să o aducă la cunoștința consumatorului, într-un document separat care să poată fi anexat informațiilor standard la nivel european privind creditul de consum.

(31) Pentru a-i permite consumatorului să își cunoască drepturile și obligațiile care îi revin în temeiul contractului de credit, acesta din urmă ar trebui să cuprindă toate informațiile necesare într-un mod clar și concis.”

4 Potrivit articolului 1 din această directivă, intitulat „Obiectul”:

„Obiectul prezentei directive este de a armoniza anumite aspecte ale actelor cu putere de lege și ale procedurilor administrative ale statelor membre în materie de contracte de credit pentru consumatori.”

5 Articolul 10 din directiva menționată, intitulat „Informații care trebuie menționate în contractele de credit”, prevede:

„(1) Contractele de credit trebuie redactate pe hârtie sau pe un alt suport durabil.

Toate părțile contractante primesc câte un exemplar al contractului de credit. Prezentul articol nu aduce atingere niciunei norme naționale privind valabilitatea încheierii de contracte de credit care respectă legislația comunitară.

(2) Contractul de credit specifică în mod clar și concis:

[…]

(g) dobânda anuală efectivă și valoarea totală plătibilă de către consumator, calculate la momentul încheierii contractului de credit; se menționează toate ipotezele folosite pentru calcularea acestei rate;

(h) suma, numărul și frecvența plăților care urmează să fie efectuate de către consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului;

(i) în cazul amortizării de capital a unui contract de credit pe durată determinată, dreptul consumatorului de a primi, la cerere și gratis, în orice moment pe toată durata contractului de credit, un extras de cont sub forma unui tabel de amortizare.

Tabelul de amortizare indică ratele scadente, precum și perioadele și condițiile privind plata acestor sume; tabelul conține o detaliere a fiecărei rambursări care să indice amortizarea de capital, dobânda calculată pe baza ratei dobânzii aferente creditului și, dacă este cazul, costurile suplimentare; în cazul în care rata dobânzii nu este fixă sau costurile suplimentare pot fi modificate în baza contractului de credit, tabelul de amortizare indică în mod clar și concis că datele cuprinse în tabel vor rămâne valabile numai până la schimbarea următoare a ratei dobânzii aferente creditului sau a costurilor suplimentare în conformitate cu contractul de credit;

(j) în cazul în care costurile și dobânzile trebuie suportate fără amortizarea capitalului, un extras care arată perioadele și condițiile pentru plata dobânzii și a oricăror costuri recurente și nerecurente asociate;

[…]

(u) după caz, alte condiții și clauze contractuale;

[…]

(3) În cazul în care se aplică alineatul (2) litera (i), creditorul pune la dispoziția consumatorului, în mod gratuit și în orice moment pe întreaga durată a contractului de credit, un extras de cont sub forma unui tabel de amortizare.

(4) În cazul unui contract de credit în care plățile efectuate de consumator nu duc la o amortizare aferentă imediată a valorii totale a creditului, dar sunt utilizate pentru a constitui capital în timpul perioadelor și în condițiile stabilite în contractul de credit sau într-un contract accesoriu, informațiile cerute conform alineatului (2) cuprind o declarație clară și concisă potrivit căreia aceste contracte de credit nu prevăd o garanție de restituire a valorii totale a creditului tras în baza acestuia, cu excepția cazului în care se oferă o astfel de garanție.

[…]”

6 Articolul 14 din aceeași directivă, intitulat „Dreptul de retragere”, prevede la alineatul (1):

„Consumatorul are la dispoziție un termen de paisprezece zile calendaristice în care se poate retrage din contractul de credit fără a invoca motive.

Acest termen de retragere începe să curgă:

(a) fie în ziua încheierii contractului de credit; fie

(b) în ziua în care consumatorului îi sunt aduse la cunoștință clauzele și condițiile contractuale și informațiile, conform articolului 10, în cazul în care ziua respectivă este ulterioară celei la care se face referire la litera (a) a acestui paragraf.”

7 Articolul 22 din Directiva 2008/48, intitulat „Armonizarea și natura imperativă a prezentei directive”, are următorul cuprins:

„(1) În măsura în care prezenta directivă conține dispoziții armonizate, statele membre nu pot menține sau introduce în legislația lor națională dispoziții diferite față de cele stabilite în prezenta directivă.

[…]

(3) Statele membre se asigură, de asemenea, că dispozițiile pe care le adoptă în transpunerea prezentei directive nu pot fi eludate, ca urmare a modului în care sunt formulate contractele, în special prin integrarea tragerilor sau a contractelor de credit care intră în domeniul de aplicare a prezentei directive în contracte de credit al căror caracter sau scop ar face posibilă evitarea aplicării acestei directive.

[…]”

8 Anexa II la Directiva 2008/48, referitoare la „Informații standard la nivel european privind creditul de consum”, conține la punctul 2, intitulat „Descrierea principalelor caracteristici ale produsului de creditare”, o rubrică denumită „Ratele și, dacă este cazul, ordinea în care acestea vor fi alocate”. Acestei rubrici îi corespunde următoarea descriere:

„Va trebui să achitați următoarele:

[Valoarea, numărul și frecvența plăților care trebuie efectuate de consumator]

Dobânda și/sau costurile se plătesc în modul următor:”

Dreptul slovac

9 Prin zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Legea nr. 129/2010 privind creditele de consum și celelalte credite și împrumuturi acordate consumatorilor și modificarea anumitor legi) se urmărește transpunerea în dreptul slovac a Directivei 2008/48.

10 Potrivit articolului 9 alineatul 2 din legea menționată, în versiunea aplicabilă la 1 octombrie 2015:

„În plus față de mențiunile generale care figurează în Codul civil […], contractul de credit de consum trebuie să cuprindă următoarele elemente:

[…]

k) dobânda anuală efectivă și suma totală pe care consumatorul este ținut să o plătească, calculate pe baza datelor valabile la momentul încheierii contractului de credit de consum; se menționează toate ipotezele folosite pentru calcularea unei astfel de dobânzi anuale efective;

l) suma, numărul și scadențele ratelor de rambursare a capitalului, a dobânzilor și a altor costuri și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului;

m) în cazul amortizării de capital în temeiul unui contract de credit de consum pe durată determinată, dreptul consumatorului de a solicita, în mod gratuit și în orice moment pe toată durata contractului de credit, un extras de cont sub forma unui tabel de amortizare, prevăzut la alineatul 5.

[…]”

11 Articolul 9 alineatul 2 din Legea nr. 129/2010, în versiunea aplicabilă începând de la 1 mai 2018, are următorul cuprins:

„În plus față de mențiunile generale care figurează în Codul civil […], contractul de credit de consum trebuie să cuprindă următoarele elemente:

[…]

h) dobânda anuală efectivă și suma totală pe care consumatorul este ținut să o plătească, calculate pe baza datelor valabile la momentul încheierii contractului de credit de consum; se menționează toate ipotezele folosite pentru calcularea unei astfel de dobânzi anuale efective;

i) suma, numărul și frecvența plăților care urmează să fie efectuate de către consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului;

j) în cazul amortizării de capital în temeiul unui contract de credit de consum pe durată determinată, dreptul consumatorului de a solicita, în mod gratuit și în orice moment pe toată durata contractului de credit, un extras de cont sub forma unui tabel de amortizare, prevăzut la alineatul 5.

[…]”

12 Articolul 11 alineatul 1 din Legea nr. 129/2010, în versiunea aplicabilă la 1 ianuarie 2013, prevede:

„Creditul de consum aprobat este considerat scutit de dobânzi și de costuri dacă:

[…]

d) contractul de credit de consum nu indică în mod corect dobânda anuală efectivă în detrimentul consumatorului.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

13 La 1 octombrie 2015, TE a încheiat cu Pohotovosť un contract de credit de consum în valoare de 350 de euro pe o perioadă de un an, suma care trebuia rambursată fiind de 672 de euro. Acest contract prevedea dobânzi de 224 de euro, precum și un „comision”, în valoare de 98 de euro.

14 După ce au convenit asupra rambursării creditului printr-o plată unică, părțile s-au pus de acord, în aceeași zi, asupra unui plan de reeșalonare care prevedea plata datoriei în douăsprezece rate lunare în valoare de 56 de euro. Dobânda anuală efectivă (denumită în continuare „DAE”) aplicabilă creditului a cărui rambursare era prevăzută printr-o plată unică era de 28 %, în timp ce DAE pentru creditul rambursabil prin rate lunare se ridica la 281,64 %.

15 Condițiile generale ale contractului menționat stipulau că „DAE se calculează în funcție de suma totală împrumutată, de valoarea comisionului, de termenul de rambursare a capitalului și a comisionului (cu excepția dobânzilor, a costurilor notariale, a penalităților contractuale și a altor costuri excluse de la calculul DAE printr-o reglementare specifică)”.

16 Contractul în discuție în litigiul principal nu preciza motivele pentru care dobânzile nu au fost incluse în DAE, după cum nu preciza motivele pentru care DAE de 28 % a fost calculată exclusiv asupra „comisionului”, iar nu și asupra sumelor accesorii, în special asupra dobânzilor.

17 În plus, contractul menționat nu cuprindea nicio detaliere a ratelor de rambursare a creditului între amortizarea capitalului și celelalte elemente ale costului creditului.

18 TE a sesizat Okresný súd Humenné (Tribunalul Districtual din Humenné, Slovacia) cu o acțiune având ca obiect angajarea răspunderii Pohotovosť pentru încălcarea obligației prevăzute la articolul 9 alineatul 2 litera l) din Legea nr. 129/2010, în versiunea aplicabilă la 1 octombrie 2015.

19 Prin hotărârea din 27 noiembrie 2017, această instanță a respins acțiunea TE.

20 TE a formulat apel împotriva acestei hotărâri la Krajský súd v Prešove (Curtea Regională din Prešov, Slovacia).

21 Instanța de trimitere constată că, în executarea Hotărârii Curții din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842, punctele 51-59), legiuitorul slovac a modificat Legea nr. 129/2010 eliminând, la articolul 9 alineatul 2 litera l) din această lege, în versiunea aplicabilă la 1 octombrie 2015, obligația de a indica într-un contract de credit „scadențele ratelor de rambursare a capitalului, a dobânzilor și a altor costuri”. Această obligație a fost înlocuită prin obligația, prevăzută la articolul 9 alineatul 2 litera i) din legea menționată, în versiunea aplicabilă începând de la 1 mai 2018, de a indica în contractul de credit „frecvența plăților”.

22 În această privință, în primul rând, instanța de trimitere observă că Legea nr. 129/2010, în versiunea aplicabilă la 1 octombrie 2015, nu prevedea în mod explicit că „scadențele ratelor de rambursare a capitalului, a dobânzilor și a altor costuri” trebuie să fie indicate sub forma unui tabel de amortizare.

Modificând această lege cu efect de la 1 mai 2018, legiuitorul slovac ar fi eliminat obligația de a prezenta, într-un contract de credit, detalierea rambursării creditului între amortizarea capitalului, dobânzi și celelalte costuri nu numai sub forma unui tabel de amortizare, ci și sub orice altă formă.

23 Or, în cauza principală, TE nu ar solicita să fie anexat un tabel de amortizare la contractul de credit, ci ca acest contract să indice, cel puțin în mod sumar, detalierea menționată la punctul anterior.

24 În ceea ce privește interpretarea articolului 10 alineatul (2) literele (h) și (i) și a articolului 22 alineatul (1) din Directiva 2008/48, astfel cum reiese din Hotărârea din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), instanța de trimitere este de părere că aceste dispoziții se opun numai ca un stat membru să prevadă în reglementarea sa națională o obligație de a preciza detalierea rambursării capitalului creditului sub forma unui tabel de amortizare.

25 În al doilea rând, instanța de trimitere constată că indicarea detalierii rambursării creditului între amortizarea capitalului, dobânzi și celelalte costuri permite să se verifice cu mai multă claritate dacă scadențele privesc dobânzi care ar trebui să fie incluse în calculul DAE.

26 În al treilea rând, instanța de trimitere ridică problema dacă, pentru a asigura punerea în aplicare efectivă a Directivei 2008/48, este obligată să aplice dispozițiile Legii nr. 129/2010, în versiunea aplicabilă începând de la 1 mai 2018, în cazul contractului care face obiectul litigiului principal, care a fost încheiat la 1 octombrie 2015.

27 În această privință, prin Hotărârea din 22 februarie 2018, Najvyšší súd Slovenskej republiky (Curtea Supremă a Republicii Slovace) ar fi statuat că, în ceea ce privește contractele de credit încheiate anterior datei de 1 mai 2018, instanțele slovace sunt ținute să interpreteze dreptul național în conformitate cu dreptul Uniunii și să ajungă astfel la rezultatul care reiese din Legea nr. 129/2010, în versiunea aplicabilă începând de la 1 mai 2018.

28 Totuși, instanța de trimitere se teme că o astfel de interpretare a dispozițiilor naționale în cauză ar fi efectuată *contra legem* și că i se opune principiul securității juridice.

29 În aceste condiții, Krajský súd v Prešove (Curtea Regională din Prešov) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) a) Ca urmare a Hotărârii [din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)], legiuitorul slovac a eliminat, cu efect de la 1 mai 2018, termenii «a capitalului, a dobânzilor și a altor costuri» care figurau la articolul [9 alineatul 2 litera l) din Legea nr. 129/2010, în versiunea aplicabilă la 1 octombrie 2015], în calitate de elemente ale contractului care se referă la rambursarea creditului, eliminând astfel dreptul conferit de lege consumatorilor în contractele de credit de consum la o indicare (nu doar prin intermediul unui tabel de amortizare) a detalierii plăților între capital, dobânzi și costuri, precum și a sancțiunii pentru nerespectarea acestui drept.

b) Cu siguranță, de la 1 mai 2018, modificarea Legii [nr. 129/2010] a permis o mai bună executare a Hotărârii [din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)]; cu toate acestea, în litigiile care decurg din contractele încheiate cu consumatorii anterior datei de 1 mai 2018, instanțele [slovace] au reacționat [la această hotărâre] astfel încât să ajungă în esență la același rezultat cu cel urmărit de legiuitor, adoptând o interpretare conformă cu dreptul Uniunii.

c) În acest context, întrebarea adresată Curții privește interpretarea dreptului Uniunii în cadrul aplicării efectului indirect al directivelor. Ținând seama de masiva practică decizională a instanțelor, care, în trecut, în temeiul Legii nr. 129/2010, au recunoscut dreptul consumatorilor la specificarea detalierii plăților între capital, dobânzi și costuri, se adresează Curții următoarea întrebare:

> În realizarea efectului indirect al unei directive în cadrul raporturilor orizontale între particulari în scopul de a obține un impact maxim al directivei prin utilizarea tuturor metodelor de interpretare și a dreptului intern în ansamblul său, principiul securității juridice, într-un litigiu referitor la un contract de credit de consum încheiat înainte de 1 mai 2018, permite instanței să pronunțe o hotărâre care să determine aceleași efecte ca și modificarea legislativă adoptată de legiuitor cu efect de la 1 mai 2018, în vederea punerii în aplicare a Hotărârii [din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)]?

Celelalte întrebări sunt adresate de instanța de trimitere numai pentru cazul în care Curtea răspunde [afirmativ] la prima întrebare litera (c) […]

2) Hotărârea [din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842)] și Directiva 2008/48 […] trebuie interpretate în sensul că Curtea a decis că [această] directivă se opun[e] unei reglementări naționale care prevede cerința specificării ratelor de rambursare a creditului nu doar sub forma unui tabel de amortizare, ci sub orice altă formă, prevăzută de lege, de specificare a sumei, a numărului și a frecvenței ratelor de rambursare a capitalului care face obiectul unui credit de consum?

3) Hotărârea [menționată] trebuie interpretată în sensul că, [în afară de] ceea ce este indicat pentru capital, răspunde și la întrebarea dacă o reglementare a unui stat membru care prevede dreptul consumatorilor la indicarea în contractul de credit de consum a sumei, a numărului și a scadențelor plăților pentru rambursarea dobânzilor și a altor costuri depășește domeniul de aplicare al Directivei 2008/48? În cazul în care [această] hotărâre privește și dobânzile și celelalte costuri, detalierea rambursării dobânzilor și a costurilor, sub altă formă decât cea a unui tabel de amortizare, depășește de asemenea domeniul de aplicare al Directivei 2008/48/CE, în special al articolului 10 alineatul (2) litera (j)?”

Cu privire la admisibilitatea cererii de decizie preliminară

30 În observațiile sale scrise, Pohotovosť susține că întrebările preliminare sunt inadmisibile.

31 În ceea ce privește prima întrebare, această societate susține că principiul securității juridice invocat de instanța de trimitere face parte din dreptul național, Curtea nefiind abilitată să interpreteze decât dreptul Uniunii.

32 În plus, este de competența instanței naționale, și nu de cea a Curții, să aprecieze dacă, în cauza principală, dreptul național poate fi interpretat în conformitate cu dreptul Uniunii.

33 În ceea ce privește a doua și a treia întrebare, Pohotovosť amintește că, astfel cum reiese din decizia de trimitere, contractul în discuție în litigiul principal prevede rambursarea creditului fără amortizarea capitalului. În aceste condiții, întrebările privind tabelul de amortizare ar fi lipsite de orice sens practic în cauza principală.

34 În opinia Pohotovosť, reglementarea slovacă nu prevede nicio sancțiune în cazul lipsei dintr-un contract de credit a tabelului de amortizare sau a unui recapitulativ al perioadelor și al condițiilor de plată a dobânzilor aferente creditului și a costurilor recurente și nerecurente asociate. Prin urmare, întrebările privind detalierea fiecărei rambursări între amortizarea capitalului, dobânzi și, dacă este cazul, costuri suplimentare nu ar avea nicio importanță practică în speță.

35 În plus, fără a invoca formal inadmisibilitatea cererii de decizie preliminară, guvernul slovac și Comisia Europeană constată că, astfel cum reiese din decizia de trimitere, DAE indicată în contractul de credit în discuție era eronată. Guvernul slovac consideră că, dacă DAE indicată în acest contract este inferioară dobânzii efective reale, creditul ar fi scutit de dobânzi și de costuri conform articolului 11 alineatul 1 din Legea nr. 129/2010. În aceste condiții, sancțiunea menționată ar putea fi aplicată în speță independent de eventualul răspuns al Curții la întrebările preliminare.

36 În această privință, trebuie amintit că, conform unei jurisprudențe constante a Curții, întrebările referitoare la interpretarea dreptului Uniunii adresate de instanța națională în cadrul normativ și factual pe care îl definește sub răspunderea sa și a cărui exactitate Curtea nu are competența să o verifice beneficiază de o prezumție de pertinență. Refuzul Curții de a se pronunța asupra unei cereri formulate de o instanță națională este posibil numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util întrebărilor care i-au fost adresate, precum și pentru a înțelege motivele pentru care instanța națională consideră că are nevoie de răspunsurile la aceste întrebări pentru a soluționa litigiul care se află pe rolul său (Hotărârea din 8 mai 2019, PI, C-230/18, EU:C:2019:383, punctul 40 și jurisprudența citată).

37 În prezenta cauză, instanța de trimitere adresează întrebări cu privire la interpretarea unui act de drept al Uniunii, și anume cea a Directivei 2008/48, și, în acest context, solicită precizări privind Hotărârea din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842).

38 În ceea ce privește argumentul invocat de guvernul slovac și de Comisie potrivit căruia, din moment ce DAE indicată este eronată, instanța națională ar putea decide, în conformitate cu reglementarea națională, că contractul în discuție în litigiul principal este scutit de dobânzi și de costuri, trebuie amintit că cauza principală privește o cerere a unui consumator care urmărește angajarea răspunderii Pohotovosť pentru încălcarea obligației de a indica în contractul de credit toate elementele obligatorii în conformitate cu reglementarea națională și cu Directiva 2008/48. În aceste condiții, posibilitatea instanței *a quo* de a sancționa Pohotovosť pentru indicarea eronată a DAE, presupunând că această posibilitate este confirmată de această instanță, nu poate, în orice caz, să lipsească de orice utilitate pentru soluționarea litigiului clarificarea de către Curte a cerințelor prevăzute de această directivă în ceea ce privește celelalte elemente care trebuie să figureze în mod obligatoriu într-un contract de credit pentru consum, directiva menționată privind atât plata creditului cu amortizarea capitalului, cât și plata unor costuri și dobânzi fără o asemenea amortizare.

39 Prin urmare, este necesar să se constate că cererea de decizie preliminară este admisibilă.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

40 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie analizate împreună și în primul rând, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 10 alineatul (2) literele (h)-(j) din Directiva 2008/48 coroborat cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta trebuie

interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia contractul de credit trebuie să precizeze detalierea fiecărei rambursări între, dacă este cazul, amortizarea capitalului, dobânzi și celelalte costuri.

41 Cu titlu introductiv, trebuie amintit, pe de o parte, că Directiva 2008/48 a fost adoptată cu dublul obiectiv de a asigura tuturor consumatorilor din Uniunea Europeană un nivel ridicat și echivalent de protecție a intereselor lor și pentru a facilita apariția unei piețe interne eficiente în domeniul creditelor de consum (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 aprilie 2016, Radlinger și Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punctul 61, precum și Hotărârea din 2 mai 2019, Pillar Securitisation, C-694/17, EU:C:2019:345, punctul 38).

42 Pe de altă parte, obligația de informare enunțată la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2008/48 contribuie, la fel ca cele prevăzute la articolele 5 și 8 din această directivă, la realizarea acestor obiective (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 aprilie 2016, Radlinger și Radlingerová, C-377/14, EU:C:2016:283, punctul 61).

43 Potrivit articolului 10 alineatul (2) litera (h) din Directiva 2008/48, contractul de credit specifică în mod clar și concis suma, numărul și frecvența plăților care urmează să fie efectuate de către consumator și, dacă este cazul, ordinea în care plățile vor fi alocate, pentru rambursare, diferitor solduri restante fixate la rate diferite ale dobânzii aferente creditului.

44 Reiese din articolul 10 alineatul (2) litera (i) și alineatul (3) din această directivă că, în cazul amortizării de capital a unui contract de credit pe durată determinată, numai la cererea consumatorului, formulată în orice moment pe toată durata contractului de credit, creditorul are obligația de a-i transmite gratuit un extras de cont sub forma unui tabel de amortizare.

45 În această privință, Curtea a decis că, ținând seama de modul de redactare clar a articolului 10 alineatul (2) literele (h) și (i) din Directiva 2008/48, aceasta nu prevede nicio obligație de a include în contractul de credit un astfel de extras de cont sub forma unui tabel de amortizare (Hotărârea din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punctul 54).

46 Trebuie să se adauge că orice formă de prezentare structurată a detalierii fiecărei plăți cu titlu de rambursare a creditului între amortizarea capitalului, dobânzi și, dacă este cazul, costurile suplimentare ale creditului trebuie să fie considerată drept un tabel de amortizare în sensul articolului 10 alineatul (2) litera (i) din Directiva 2008/48.

47 Cu toate acestea, deși există plată de costuri și de dobânzi fără amortizarea capitalului, trebuie amintit că, conform articolului 10 alineatul (2) litera (j) din directiva menționată, contractul de credit trebuie să menționeze un extras care arată perioadele și condițiile pentru plata dobânzii și a oricăror costuri recurente și nerecurente asociate.

48 Ținând seama de considerațiile care precedă, trebuie constatat că Directiva 2008/48 nu prevede obligația de a menționa într-un contract de credit, sub vreo formă, o repartizare a plăților care trebuie efectuate de consumator între rambursarea capitalului, dacă este amortizat de aceste plăți, dobânzi și celelalte costuri datorate în conformitate cu acest contract.

49 În același timp, trebuie amintit că, potrivit articolului 22 alineatul (1) din Directiva 2008/48, în măsura în care aceasta conține dispoziții armonizate, statele membre nu pot menține sau introduce în legislația lor națională dispoziții diferite față de cele stabilite în această directivă.

50 În această privință, Curtea a statuat deja că articolul 10 alineatul (2) din Directiva 2008/48 realizează o astfel de armonizare în ceea ce privește elementele care trebuie incluse în mod obligatoriu în contractul de credit (Hotărârea din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punctul 56).

51 În aceste condiții, trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că articolul 10 alineatul (2) literele (h)-(j) din Directiva 2008/48 coroborat cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia contractul de credit trebuie să precizeze detalierea fiecărei rambursări între, dacă este cazul, amortizarea capitalului, dobânzi și celelalte costuri.

Cu privire la prima întrebare

52 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere urmărește să se stabilească în esență dacă articolul 10 alineatul (2) și articolul 22 alineatul (1) din Directiva 2008/48, astfel cum au fost interpretate prin Hotărârea din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), sunt aplicabile unui contract de credit precum cel în discuție în litigiul principal, care a fost încheiat înainte de pronunțarea acestei hotărâri și înainte de o modificare a reglementării naționale operată pentru a se conforma interpretării reținute în hotărârea menționată.

53 În această privință trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, interpretarea pe care aceasta o dă unei norme a dreptului Uniunii lămurește și precizează semnificația și domeniul de aplicare ale acestei norme, astfel cum trebuie sau ar fi trebuit să fie înțeleasă și aplicată de la intrarea sa în vigoare. Rezultă că norma astfel interpretată poate și trebuie să fie aplicată de instanță chiar raporturilor juridice născute și constituite după intrarea în vigoare a acestei norme și înainte de hotărârea asupra cererii de interpretare, dacă, pe de altă parte, sunt reunite condițiile care permit supunerea litigiului privind aplicarea normei respective instanțelor competente (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 decembrie 2018, Hein, C-385/17, EU:C:2018:1018, punctul 56 și jurisprudența citată).

54 În cauza principală, revine instanței de trimitere sarcina de a interpreta dreptul național, astfel cum este aplicabil la data faptelor relevante, în speță la data încheierii contractului vizat, și anume la 1 octombrie 2015, pe cât este posibil și fără a fi impusă o interpretare *contra legem*, în conformitate cu Directiva 2008/48, astfel cum a fost interpretată prin Hotărârea din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842).

55 În această privință, după cum amintesc guvernul slovac și Comisia în observațiile lor scrise, o instanță națională nu poate considera în mod valabil că se găsește în imposibilitatea de a interpreta o dispoziție națională în conformitate cu dreptul Uniunii pentru simplul motiv că această dispoziție a fost interpretată într-un sens care nu este compatibil cu dreptul menționat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 aprilie 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, punctul 73).

56 Această obligație de interpretare conformă își găsește limitele în principiile generale de drept, printre care cel al securității juridice, în sensul că nu poate servi drept temei unei interpretări *contra legem* a dreptului național (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 iulie 2009, Mono Car Styling, C-12/08, EU:C:2009:466, punctul 61). Totuși, deși obligația de interpretare conformă nu poate fi utilizată ca temei pentru o interpretare *contra legem* a dreptului național, instanțele naționale trebuie să modifice, dacă este cazul, o jurisprudență consacrată dacă aceasta se întemeiază pe o interpretare a dreptului național incompatibilă cu obiectivele unei directive (Hotărârea din 8 mai 2019, Związek Gmin Zagłębia Miedziowego, C-566/17, EU:C:2019:390, punctul 49 și jurisprudența citată).

57 Ținând seama de ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 10 alineatul (2) și articolul 22 alineatul (1) din Directiva 2008/48, astfel cum au fost interpretate prin Hotărârea din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), sunt aplicabile unui contract de credit precum cel în discuție în litigiul principal, care a fost încheiat înainte de pronunțarea acestei hotărâri și înainte de o modificare a reglementării naționale operată pentru a se conforma interpretării reținute în hotărârea menționată.

Cu privire la cheltuielile de judecată

58 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a șasea) declară:

1) **Articolul 10 alineatul (2) literele (h)-(j) din Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori și de abrogare a Directivei 87/102/CEE a Consiliului coroborat cu articolul 22 alineatul (1) din aceasta trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale precum cea în discuție în litigiul principal, potrivit căreia contractul de credit trebuie să precizeze detalierea fiecărei rambursări între, dacă este cazul, amortizarea capitalului, dobânzi și celelalte costuri.**

2) **Articolul 10 alineatul (2) și articolul 22 alineatul (1) din Directiva 2008/48, astfel cum au fost interpretate prin Hotărârea din 9 noiembrie 2016, Home Credit Slovakia (C-42/15, EU:C:2016:842), sunt aplicabile unui contract de credit precum cel în discuție în litigiul principal, care a fost încheiat înainte de pronunțarea acestei hotărâri și înainte de o modificare a reglementării naționale operată pentru a se conforma interpretării reținute în hotărârea menționată.**

Semnături